

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/37/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120242979
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Holická
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:6120242979.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Holickej a členov senátu JUDr. Jany Vlčkovej a JUDr. Ondreja Krajča v právnej veci žalobcu: P. K. Z., H.. XX.XX.XXXX, C. O.Á. XXXX/XX, C., zastúpeného spoločnosťou: Fridrich Lawyers, s.r.o., so sídlom Mickiewiczova 10, Bratislava, proti žalovanej: M. X., H.. XX.XX.XXXX, C. R. XXX/XX, C., zastúpenej JUDr. Martinom Trnovcom, Kríková 6, Bratislava, o zaplatenie úrokov z omeškania, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 09.12.2021 č. k. 8C/43/2020 - 174, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 911,91 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 73,34% s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Uviedol, že žalobca sa podanou žalobou, zmenenou uznesením zo dňa 09.12.2021, domáhal proti žalovanej zaplatenia úroku z omeškania 8,75% ročne zo sumy 16 263,14 eur od 20.02.2017 do 31.12.2017, zo sumy 20 491,56 eur od 01.01.2018 do 15.11.2018, zo sumy 14 491,56 eur od 16.11.2018 do 31.12.2018, zo sumy 19 622,76 eur od 01.01.2019 do 31.12.2019, zo sumy 24 724,68 eur od 01.01.2020 do 31.12.2020. Zaplatenia úroku z omeškania sa domáhal z istiny, ku ktorej bol pripočítaný úrok vo výške 26% ročne. Skutkový stav zistený dokazovaním vykonaným listinnými dôkazmi posúdil podľa § 657, § 658 ods. 1, § 39, § 35 ods. 2, § 121 ods. 3, § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 3, § 10c nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom od 01.07.2010 do 31.01.2013. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalobca ako veriteľ so žalovanou ako dlžníčkou 1/uzavrel dňa 20.08.2012 zmluvu o pôžičke, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej bezúročnú pôžičku v sume 6000 eur, ktorú sa žalovaná zaviazala vrátiť do 17.09.2012. Žalovaná sa so splatením pôžičky dostala do omeškania, pričom pohľadávka žalobcu v sume 6000 eur bola vymožená až v exekučnom konaní, ktorá skutočnosť vyplýva z upovedomenia o ukončení exekúcie zo dňa 15.11.2018. Posúdil preto ako dôvodný nárok žalobcu v časti uplatneného zákonného úroku z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 6000 eur od 20.02.2017 do 15.11.2018 (kedy prišlo k úhrade istiny vo výške 6000 eur) a v tejto časti žalobe vyhovel. Ďalej uviedol, že žalobca si uplatnil úrok z omeškania aj z úroku pripočítanému k istine vo výške 26% ročne, pričom sa odvolával na článok 4 a 5 zmluvy o pôžičke, podľa ktorého do 17.09.2012 bola pôžička bezúročná a od 18.09.2012 bola pôžička úročená úrokovou sadzbou 26% ročne. Nestotožnil sa s argumentáciou žalobcu, že úrok vo výške 26% ročne je zmluvný úrok z úveru. S poukazom na dôraz na jazykový výklad, vyjadrený v § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, uviedol, že je potrebné rozlíšiť úrok zmluvný od úroku z omeškania, a to najmä z časového hľadiska. Zmluvný úrok je vlastne odmena veriteľa za to, že poskytol finančné

prostriedky dlžníkovi. Úrok z omeškania má povahu sankcie za omeškanie dlžníka so splnením záväzku. Dospel k záveru, že medzi stranami bola dohodnutá bezúročná zmluva o pôžičke, čo vyplýva zo skutočnosti, že v zmluve bola dohodnutá splatnosť pôžičky do 17.09.2012 a zároveň bolo dojednané, že do 17.09.2012 je pôžička bezúročná. Vzhľadom na to dohodnutý úrok vo výške 26% ročne od 18.09.2012 nie je možné vykladať ako zmluvný úrok ale ako sankčný úrok a to úrok z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z povahy ktorého v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. vyplýva, že je kogentne stanovená horná hranica úrokov z omeškania a dohoda o úrokoch z omeškania, ktorých výška prekračuje hornú hranicu stanovenú zákonom je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatným právny úkonom.

2. Proti tomuto rozsudku v zamietajúcej časti podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalobca, žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a uložiť žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 10 263,14 eur od 20.02.2017 do 31.12.2017, zo sumy 14 491,56 eur od 01.01.2018 do 15.11.2018, zo sumy 14 491,56 eur od 16.11.2018 do 31.12.2018, zo sumy 19 622,76 eur od 01.01.2019 do 31.12.2019, zo sumy 24 724,68 eur od 01.01.2020 do 31.12.2020 a zaviazal ju zaplatiť náhradu trov konania žalobcovi v rozsahu 100%. Poukázal na čl. 2 ods. 3 Ústavy slovenskej republiky, § 2 ods. 3, § 34, § 35 ods. 2, § 488, § 517 ods. 2, § 559 ods. 1, § 657, § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka, § 205 C.s.p, § 3 ods. 4 zákona SNR č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (notársky poriadok) a namietal, že súd prvej inštancie nesprávne určil výšku úroku z omeškania, na ktorý má nárok proti žalovanej podľa Zmluvy o pôžičke zo dňa 20.08.2012 a nesprávne určil výšku omeškanej sumy dlhu - istiny zvýšenej o úroky ako civilné plody peňazí podľa platnej dohody v zmysle uvedenej zmluvy o pôžičke, z ktorej sa vypočítava zákonný úrok z omeškania - nárok uplatnený v konaní pred súdom prvej inštancie. Zjavne svojvoľne, nepreskúmateľne posúdil, že v Zmluve o pôžičke zo dňa 20.08.2012 (ďalej len „zmluva o pôžičke,“) bola dojednaná bezúročná pôžička a nevysporiadal sa s argumentáciou žalobcu, že v čl. 4 zmluvy o pôžičke bol dojednaný zmluvný úrok vo výške 26% ročne z dlžnej sumy za obdobie od 18.09.2012. Nesprávne posúdil, že údajne v zmluve o pôžičke nebol dojednaný zmluvný úrok vo výške 26% ročne za obdobie od 18.09.2012 do zaplatenia dlhu. Nesprávne, zjavne svojvoľne vykladal čl. 4 zmluvy o pôžičke, ktorého skutočným obsahom bolo dojednanie bezúročnej pôžičky do 17.09.2012 a zároveň dojednanie úročenej pôžičky so zmluvným úrokom 26% ročne za obdobie od 18.09.2012 do skutočného zaplatenia dlhu tak, že údajne ide o dojednanie úroku z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie sa opomenul zaoberať jeho argumentáciou, že bolo platne dojednané, že istina sa zvyšuje o úroky ako civilné plody peňazí na základe platnej dohody v čl. 5 zmluvy o pôžičke a toto dojednanie uznala za nesporné žalovaná vo verejnej listine - Notárskej v zápisnici spísanej dňa 20.08.2012 notárom A. M. Š., so sídlom v Bratislave, č. k. N 895/2012, Nz 29725/2012, NCRIs 30370/2012. Nesprávne posúdil, že údajne dňa 15.11.2018 bol exekučne vymožený celý dlh podľa zmluvy o pôžičke a, že žalobca nemá nárok na úroky z omeškania za obdobie od 16.11.2018. Nesprávne posúdil, že dňa 15.11.2018 došlo k skončeniu omeškania žalovanej so splnením dlhu podľa zmluvy o pôžičke a nevysporiadal sa s jeho argumentáciou, že v skutočnosti bola splnená dňa 15.11.2018 len časť peňažného dlhu žalovanej a preto jej omeškanie so splnením zvyšku dlhu podľa zmluvy o pôžičke doposiaľ neskončilo. Namietal vnútornú rozpornosť odôvodnenia napadnutého rozsudku, keď súd prvej inštancie v rozpore so zisteným skutkovým stavom uviedol, že žalobca so žalovanou uzavrel dňa 20.08.2012 Zmluvu o pôžičke, na základe, ktorej žalobca poskytol žalovanej bezúročnú pôžičku v sume 6000 eur a týmto nesprávnym postupom prekrútil dojednanie v čl. 4 o zmluvných úrokoch z pôžičky na údajné dojednanie bezúročnej pôžičky za celú dobu poskytovania pôžičky. Súd prvej inštancie zjavne svojvoľne, nesprávne, nepreskúmateľne uviedol, že žalobca a žalovaný neboli oprávnení v zmluve o pôžičke dojednať zmluvný úrok podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka z poskytnutej pôžičky na dobu od 18.09.2012 do skutočného zaplatenia dlhu. V tejto súvislosti poukázal rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Odo 657/2005 zo dňa 27.06.2007, sp. zn. 33 Cdo 1401/5014 zo dňa 24.07.2014, sp. zn. 33 Odo 518/2003 zo dňa 25.09.2003. Namietal, že ustanovenie § 657 ods. 1 ani iné ustanovenie Občianskeho zákonníka alebo iného právneho predpisu neustanovuje, na akú dobu možno pri peňažnej pôžičke dohodnúť úroky a nemožno preto vylúčiť, aby si zmluvné strany dohodli úroky aj za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne využívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi). Nestotožnil sa s právnym názorom súdu prvej inštancie, že úroky podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka možno zásadne dohodnúť len na dobu do dohodnutého dňa splatnosti istiny, že od tohto okamžiku už zmluvné úroky nenabiehajú a nastupujú úroky z omeškania. Pre posúdenie doby, za ktorú boli dohodnuté úroky, je vždy určujúci obsah zmluvy o pôžičke, ako si ho zmluvné strany upravili. Jazykový výklad výslovného prejavu vôle účastníkov v čl. 4 zmluvy o

pôžičke jednoznačne vedie k záveru o dojednaní zmluvných úrokov vo výške 26% ročne za obdobie od 18.09.2012 do skutočného splnenia dlhu. Skutočnosť, že boli dojednané zmluvné úroky vo výške 25% ročne za obdobie od 18.09.2012, čo je zhodou okolností aj dohodnutým termínom splatnosti dlhu, nemá za následok, že nedošlo k dojednaniu zmluvných úrokov podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka a že došlo k dojednaniu úrokov z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Cdo 212/2014 zo dňa 21.08.2014; z ktorého analogicky vyplýva, že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od 18.09.2012 zmluvné úroky vo výške 26% ročne, dojednané medzi stranami v čl. 4 zmluvy o pôžičke a na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Cdo 1401/2014 zo dňa 24.07.2014, z ktorého analogicky vyplýva, že žalobca má právo požadovať zmluvné úroky vo výške 26% ročne za obdobie od 18.09.2012 z istiny zvyšovanej o úroky ako civilné plody peňazí podľa platnej dohody. Uviedol, že nárok na zaplatenie úroku podľa zmluvy o pôžičke trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až do ich vrátenia, teda bez ohľadu na splatnosť pôžičky tak, ako bolo platne dohodnuté. Poukázal na § 657, 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka a argumentoval, že obsahom záväzku žalovanej zo zmluvy o pôžičke nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu pôžičky, žalovaný ich je povinný platiť od okamihu reálneho poskytnutia peňažných prostriedkov až do okamihu ich reálneho vrátenia, či už v lehote splatnosti alebo v omeškaní. Kumulácia zmluvne dohodnutých úrokov a zákonných úrokov z omeškania po splatnosti pôžičky je prípustná. Argumentoval zmluvnou autonómiou strán, kedy žiaden zákon výslovne nezakazuje dohodnúť úroky za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná do ich faktického vrátenia veriteľovi, teda aj za dobu, v ktorej sa dlžník ocitne v omeškaní so splnením svojho záväzku. Ak by takáto dohoda nebola prípustná, dlžník by sa porušením svojich zmluvných povinností splácať pôžičku dostal do výhodnejšej pozície, v ktorej by mal peňažné prostriedky vo svojej dispozícii naďalej bez povinnosti uhradiť odmenu za ich poskytnutie. V tejto súvislosti poukázal na rozsudky Krajského súdu v Košiciach, Krajského súdu v Nitre, Krajského súdu v Bratislave Krajského súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Žiline. Aj po splatnosti pôžičky a vzniku omeškania dlžníka so splnením dlhu zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t. j. v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nie. Poukázal na to, že zmluva o pôžičke zo dňa 20.08.2012 nie je spotrebiteľská zmluva a dojednanie, ktorým sa dlžník zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny, bolo dojednané individuálne a nie je porušením § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nie je neplatné podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V situácii, keď žalovaný porušil povinnosť riadne a včas splniť peňažný dlh, neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by nemal platiť úroky z pôžičky, ktoré sú odplatom za poskytnutú pôžičku, a to vo výške, na akej sa so žalobcom dohodol. Peňažnými prostriedkami disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže. Po splatnosti pôžičky podstata zmluvného vzťahu zo zmluvy o pôžičke a jeho existencia zostáva zachovaná, žalobca ako veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za tieto peniaze dohodnutá odmena, záväzok žalovaného ako dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostal nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola odmena dohodnutá, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristúpila povinnosť platiť úroky z omeškania. Uviedol, že je treba rozlišovať medzi úrokmi, ktoré sú odmenou pre veriteľa za poskytnutie pôžičky, resp. cenou za poskytnutie pôžičky pre dlžníka a úrokmi z omeškania, ktoré sú sankciou za omeškanie dlžníka so splnením peňažného dlhu. Ide o 2 odlišné inštitúty, ktoré plnia odlišné funkcie, navzájom sa nevylučujú a môžu existovať popri sebe v rovnakom čase. S poukazom na čl. 4 Zmluvy o pôžičke zo dňa 20.08.2012 namietal, že súd prvej inštancie dojednanie v prvej časti vety posúdil ako dojednanie o zmluvnom úroku a v druhej časti tej istej vety, pojednávajúcej o tom istom úroku, len za obdobie pokračujúce po predchádzajúcom období protiústavne, nepreskúmateľné, v rozpore s výkladovými zásadami posúdil ako dojednanie o úroku z omeškania. Z výslovného individuálneho dojednania v čl. 4 a v čl. 5 Zmluvy o pôžičke zo dňa 20.08.2012 a z obsahu verejnej listiny - Notárskej zápisnice je zrejmé, že boli dojednané zmluvné úroky ako odplata za poskytnutie pôžičky. Aj logický výklad prejavu vôle strán obsiahnutý v uvedených článkoch zmluvy o pôžičke vedie k záveru o dojednaní zmluvných úrokov, keďže výlučne len zmluvné úroky možno v zmluve dojednať za dobu od reálneho poskytnutia pôžičky do reálneho splnenia peňažného dlhu, z výslovného jazykového vyjadrenia prejavu vôle je zrejmé, že ide o rovnaký inštitút zmluvných úrokov za obdobie do 17.09.2012, vyjadrený jazykovým výrazom „bezúročná“ ako je inštitút zmluvných úrokov za obdobie od 18.09.2012, vyjadrený jazykových výrazov „úročená úrokovou sadzbou“, pričom došlo k rozdeleniu celkovej doby platenia úrokov od reálneho poskytnutia pôžičky do reálneho splnenia dlhu na 2 obdobia: od poskytnutia pôžičky do 17.09.2012, od 18.09.2012 do splnenia dlhu; strany nemali v úmysle ponechať určenie výšky úrokov za poskytovanie pôžičky na súd a preto výslovne dojednali výšku úrokov

v zmluve o pôžičke; len zmluvné úroky sú civilnými plodmi peňazí a dojednanie žalobcu so žalovaným o zvyšovaní istiny o civilné plody peňazí v čl. 5 zmluvy o pôžičke dáva zmysel výlučne len v spojení s dojednaním zmluvných úrokov, o ktoré sa má istina zvyšovať podľa platnej dohody; strany prejavili vôľu v súlade so zákonom dojsť do všetkých podstatných náležitostí zmluvy o pôžičke a neprejavili vôľu opomenúť dojednanie o úroku ako odmene, neprejavili vôľu nadbytočne a neplatne dojsť do výšky úrokov z omeškania v rozpore s vykonávacím predpisom, ktorý záväzne určuje výšku úrokov z omeškania v občianskoprávných vzťahoch. Žalobca aj žalovaná prejavili vôľu v zmluve o pôžičke platne dojsť do výšky úrokov, ako aj to, že nesplatené úroky budú pripočítané k istine ako civilné plody peňazí a jedine takýto výklad je ústavne konformný, výklad zakladajúci neplatnosť týchto právnych úkonov má prednosť pred výkladom zakladajúcim neplatnosť týchto právnych úkonov. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 01.04.2015 sp. zn. I. ÚS 640/2014. Ďalej namietal, že súd prvej inštancie neuviedol predbežné právne posúdenie ohľadom toho, že dojednanie o úrokoch v zmluve o pôžičke vykladá ako neplatné dojednanie o úrokoch z omeškania v rozpore s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie vydal prekvapivý rozsudok, ktorý odôvodnil argumentom, na ktorý žalobca nemal možnosť reagovať a týmto postupom mu odoprel právo na zásadu kontradiktórnosti, ako prvku práva na spravodlivý proces (rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva Skondrianos v. Grécko č. 63000/00, 74291/01, bod 29 a 30, 18.12.2003, Clinique des Acacias a iní v. Francúzsko, č. 65399/01, 65405/01 a 65407/01, bod 38, 13.10.2005 a iné). V danom prípade súd prvej inštancie zjavne svojvoľne, nepreskúmateľne opomenul aplikovať na skutkový stav veci čl. 2 ods. 3 Ústavy slovenskej republiky, § 2 ods. 3, § 34, § 35 ods. 2, § 488, § 559 ods. 1, § 657, Občianskeho zákonníka, § 502 ods. 1 prvá veta Obchodného zákonníka, § 205 Csp, § 3 ods. 4 notárskeho poriadku a jeho záver o neplatnosti dojednaní zmluvných úrokov v zmluve o pôžičke nerešpektuje zmysel a účel týchto ustanovení; zjavne svojvoľne, nepreskúmateľne aplikoval na skutkový stav veci § 517 ods. 2, 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Platné dojednanie o zmluvnom úroku vyložil ako dojednanie o úroku z omeškania, ktoré je neplatné v rozsahu nad výšku zákonného úroku z omeškania podľa vykonávacieho predpisu. Týmto porušil právo žalobcu na riadne odôvodnenie rozsudku, pretože odôvodnenie v tejto časti je v rozpore s výslovným jazykovým prejavom vôle dojsť do zmluvného úroku, ktoré dojednanie navyše žalovaná uznala za nesporné vo verejnej listine - Notárskej zápisnici, pričom v konaní nebol dokázaný opak. Takýto postup súdu porušuje základné právo žalobcu na spravodlivý proces; ide o nedostatok dôvodov rozsudku, ktorými by súd primeraným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagoval na tvrdenia žalobcu o tom, že v zmluve o pôžičke boli platne dojednané úroky vo výške 26% ročne za obdobie od 18.09.2012 do splnenia celého dlhu a že toto žalovaná uznala za nesporné vo verejnej listine - Notárskej zápisnici. V konaní nevznikli pochybnosti o tom, že účastníci v zmluve o pôžičke prejavili skutočnú a vážnu vôľu dojsť do úrokov ako odplatu za poskytovanie pôžičky; žalovaný v konaní netvrdil a nepreukázal, že jeho skutočnou a vážnou vôľou bolo dojsť do úrokov z omeškania ako sankciu za omeškanie so splnením celého dlhu. Súd prvej inštancie dospel k záveru o absolútnej neplatnosti dojednaní o úroku v rozpore so všeobecne uznávanými výkladovými pravidlami, poprel výslovné jazykové vyjadrenie dojednaní o úroku v zmluve o pôžičke a súčasne neposkytol súdnu ochranu právu žalobcu, ktoré vyplývalo zo zhodne prejavenej vôle a zhodného úmyslu strán zmluvy o pôžičke. Napadnutým rozsudkom bolo porušené aj základné právo žalobcu vlastniť a pokojne užívať majetok (čl. 20 ods. 1 Ústavy slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky týkajúcu sa pravidiel výkladu zmlúv, odôvodnenia rozhodnutí a interpretácie zákonov a podzákonných úprav všeobecnými súdmi v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti.

3. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a v medziach uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

4. V prejednávanej veci súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, v medziach dôkazných návrhov sporových strán, na zistenie skutočností rozhodujúcich pre posúdenie dôvodnosti žaloby, ktorou sa žalobca domáhal proti žalovanej zaplata úrokov z omeškania; vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 C.s.p. v spojení s § 191 C.s.p.) a dospel tak k správny skutkový záverom, z ktorých vyvodil aj správne právne závery. Vec posúdil správne po právnej stránke, keď na zistený skutkový stav aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktoré aj správne vyložil. Svoje zistenia a závery vedúce k zamietnutiu žaloby žalobcu vo zvyšnej časti aj riadne v súlade s ust. § 220 ods.

2 C.s.p. odôvodnil, keď s poukazom na zodpovedajúcu právnu úpravu uviedol dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil po skutkovej aj právnej stránke.

5. Predmetom konania bol žalobcom uplatnený nárok proti žalovanej na zaplatenie úrokov z omeškania z istiny zvýšenej o úroky ako civilné plody peňazí, za obdobie od 20.02.2017 do 31.12.2019, na základe Zmluvy o pôžičke uzavretej medzi stranami dňa 20.08.2012. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že medzi stranami sporu bola dňa 20.08.2012 uzavretá zmluva o pôžičke, na základe ktorej žalobca ako veriteľ poskytol žalovanej pôžičku v sume 6000 eur; žalovaná sa zaviazala požičanú sumu spolu s príslušenstvom podľa čl. 4 a 5 zmluvy vrátiť do 17.09.2012; v čl. 4 predmetnej zmluvy sa strany dohodli, že pôžička bude bezúročná do 17.09.2012 a od 18.09.2012 bude pôžička úročená úrokovou sadzbou 26% p.a. Ďalej zistil, že žalovaná sa so splatením pôžičky dostala do omeškania a pohľadávka žalobcu bola podľa upovedomenia o ukončení exekúcie zo dňa 15.11.2018 vymožená v exekučnom konaní vo výške 6000 eur. Na základe takto zisteného skutkového stavu posúdil ako dôvodný nárok žalobcu v časti uplatneného zákonného úroku z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 6000 eur od 20.02.2017 do 15.11.2018 a pokiaľ ide o žalobcom uplatnený úrok z omeškania aj z úroku vo výške 26% ročne pripočítanému k istine s poukazom na čl. 5 zmluvy o pôžičke, dospel k záveru, že medzi stranami bola dohodnutá bezúročná zmluva o pôžičke, a vzhľadom na to dohodnutý úrok vo výške 26% ročne od 18.09.2012 nie je možné vykladať ako zmluvný úrok ale ako sankčný úrok a to úrok z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z povahy ktorého v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. vyplýva, že je kogentne stanovená horná hranica úrokov z omeškania a dohoda o úrokoch z omeškania, ktorých výška prekračuje hornú hranicu stanovenú zákonom je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatným právnym úkonom.

6. V čl. 5 zmluvy o pôžičke si zmluvné strany okrem iného dohodli, z dôvodu veľkej dôležitosti riadneho a včasného vrátenia celého dlhu s príslušenstvom pre veriteľa, zmluvnú pokutu vo výške 0,1 % z omeškanej dlžnej sumy denne pre prípad omeškania dlžníka s vrátením celého dlhu s príslušenstvom; ďalej sa dohodli, že úroky, ktoré vznikli pred splatnosťou pôžičky sú splatné ku dňu splatnosti pôžičky; úroky, ktoré vznikli po splatnosti pôžičky sú splatené ku dňu 31.12. kalendárneho roka, v ktorom vznikli; a že nesplatené úroky sa stávajú súčasťou istiny k 31.12. kalendárneho roka, v ktorom vznikli.

7. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že medzi stranami bola dohodnutá bezúročná zmluva o pôžičke, ku ktorému dospel na základe skutočnosti, že v zmluve bola dohodnutá splatnosť pôžičky do 17.09.2012 a zároveň bolo medzi stranami dojednané, že do 17.09.2012 je pôžička bezúročná, pričom v odôvodnení správne poukázal aj na rozdiel medzi inštitútom úroku z úveru a inštitútom úroku z omeškania, ktoré je potrebné rozlišovať. Z dohodnutej splatnosti pôžičky do 17.09.2012 v spojení s dojednaním, že do 17.09.2012 je pôžička bezúročná, vyplýva, že zmluvné strany si nedohodli úroky ako odplatu za samotné požičanie peňazí v zmysle § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď za celú dohodnutú dobu, na ktorú žalobca poskytol žalovanej pôžičku, si úroky nedohodli, ale výslovne sa dohodli, že do 17.09.2012, t. j. do uplynutia doby, na ktorú bola pôžička žalovanej poskytnutá, bude bezúročná a úrok vo výške 26% ročne si dohodli až za obdobie nasledujúce po uplynutí dohodnutej doby pôžičky. Nedôvodne žalobca v odvolaní namieta, že súd prvej inštancie posúdil pôžičku ako bezúročnú na celé obdobie v rozpore s výslovným dojednaním v čl. 4 zmluvy o pôžičke, obsahujúcim výslovné znenie "pôžička bude bezúročná" a výslovné znenie "bude pôžička úročená úrokovou sadzbou" v tej istej vete, ktoré sa vzťahujú na zmluvný úrok, okrem iného aj s poukazom na to, že výlučne len zmluvné úroky možno v zmluve dojednať za dobu od reálneho poskytnutia pôžičky do reálneho splnenia peňažného dlhu. Žalobcom uvedené jazykové vyjadrenie nemožno vykladať izolovane od zvyšného textu zmluvy, ale podľa vôle zmluvných strán vyjadrenej jazykovým vyjadrením uvedeným aj v ostatnom texte zmluvy. Zo znenia čl. 4 v spojení so znením čl. 3 zmluvy o pôžičke vyplýva, že v danom prípade neboli medzi stranami dohodnuté zmluvné úroky za dobu od reálneho poskytnutia pôžičky do uplynutia doby, na ktorú bola pôžička poskytnutá, a to ani za časť tejto doby, z čoho je zrejmé, že vôľou strán nebolo dojednanie odplaty ako ceny za poskytnutie finančných prostriedkov na dohodnutú dobu, ale ich vôľou pri dohode o úrokoch bolo dojednanie peňažného plnenia, ktoré žalovaná zaplatí žalobcovi ako veriteľovi až za obdobie nasledujúce po uplynutí dohodnutej doby, na ktorú bola pôžička poskytnutá. Keďže toto peňažné plnenie bolo dohodnuté výlučne za obdobie, kedy už mala byť požičaná suma žalovanou vrátená a teda výlučne len pre prípad omeškania a výlučne len za obdobie omeškania, nie je účelom tohto plnenia zaplatenie odplaty za prenechanie finančných prostriedkov veriteľom; keď za celú dobu, na ktorú bola pôžička žalobcom poskytnutá, nebolo dohodnuté; ale plní funkciu sankcie pre prípad omeškania, ktorá má viesť žalovanú k riadnemu a včasnému vráteniu pôžičky, z ktorého veľkej

dôležitosti pre veriteľa strany pri zmluvných dojednaniach vychádzali tak, ako konštatovali v čl. 1 a čl. 5 zmluvy o pôžičke. Správne preto súd prvej inštancie posúdil dohodnutý úrok vo výške 26% ročne ako sankčný úrok, ktorým je v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka úrok z omeškania.

8. Pokiaľ ide o posúdenie otázky predbežnej povahy pre rozhodnutie o žalobcom uplatnenom nároku na zaplatenie úrokov z omeškania, ktorou je otázka, či žalobca má nárok na zaplatenie samotnej istiny zvýšenej o úroky ako civilné plody peňazí, z ktorej sa z dôvodu omeškania žalovanej domáha zaplatenia úrokov z omeškania, odvolací súd v zmysle ustálenej judikatúry vychádzal z rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/151/2022 - 344 zo dňa 30.03.2023, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 16C/17/2021 - 216 zo dňa 06.05.2022, ktorým bola zamietnutá žaloba žalobcu, ktorou sa domáhal proti žalovanej zaplatenia sumy 39 252,90 eur, predstavujúcej sumu nesplatených úrokov z poskytnutej pôžičky na základe zmluvy o pôžičke zo dňa 20.08.2012. V uvedených konaniach prvoinštančný aj odvolací súd dospeli k rovnakému záveru, že zmluvné strany si dojednali pôžičku bezúročnú a že v čl. 4 zmluvy o pôžičke uzavreli dohodu o úrokoch z omeškania, výška ktorých niekoľko násobne prevyšuje najvyššie prípustnú mieru úrokov z omeškania v zmysle § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. a preto je pre rozpor so zákonom neplatná v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd v rozsudku č. k. 9Co/151/2022 - 344 zo dňa 30.03.2023 v súlade s právnym názorom vysloveným v predchádzajúcich rozhodnutiach, uviedol, že dohodnuté úroky z poskytovaných peňažných prostriedkov patria veriteľovi do splatnosti dlhu, od splatnosti dlhu je dlžník v omeškani a musí platiť úrok z omeškania; po splatnosti pohľadávky možno požadovať len úroky z omeškania; a aj dohody, ktoré obsahujú právo veriteľa na zmluvné úroky za čas omeškania dlžníka, odporujú účelu zákona, a preto ich treba považovať za neprípustné, pričom poukázal na rovnaké závery aj v odbornej literatúre. S týmto záverom, ku ktorému dospel aj súd prvej inštancie v tomto konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 8C/43/2020, sa žalobca nestotožnil a v odvolaní namietal, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, bez ohľadu na splatnosť pôžičky; že kumulácia dohodnutých úrokov a zákonných úrokov z omeškania po splatnosti pôžičky je prípustná, keď žiaden zákon nezakazuje dohodnúť úroky za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná do jej faktického vrátenia veriteľovi, teda i za dobu omeškania dlžníka so splnením jeho záväzku a pokiaľ by takáto dohoda nebola prípustná mohol by sa dlžník porušením svojich povinností splácať pôžičku dostať do výhodnejšej pozície; a že spravodlivosť káže, aby sa postavenie veriteľa počas omeškania dlžníka so splnením dlhu nezhoršovalo. Predložil aj uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/42/2020 zo dňa 16.06.2020, 6Cdo/113/2018 zo dňa 30.07.2019, 1Cdo/94/2019 zo dňa 18.08.2020, 2Cdo/83/2020 zo dňa 29.10.2020 na podporu jeho argumentácie, že má právo na zmluvný úrok aj za obdobie po splatnosti pôžičky, ktoré sa však nevzťahujú na prejednávanú vec, vzhľadom na iné skutkové okolnosti v prípadoch, v ktorých boli vydané, od skutkových okolností v prejednávanej veci. Žalobcom poukázané rozhodnutia Najvyššieho súdu boli vydané v sporoch, predmetom ktorých boli úročené pôžičky resp. úvery, s poskytnutím ktorých boli stranami dohodnuté úroky od poskytnutia finančných prostriedkov dlžníkovi, t. j. za obdobie, na ktoré veriteľ prenechal svoje finančné prostriedky dlžníkovi, avšak v danom prípade sa strany dohodli na úroku až za obdobie nasledujúce po uplynutí doby, na ktorú boli finančné prostriedky žalobcom prenechané na užívanie žalovanej. Vzhľadom na to, že v prejednávanej veci si strany dohodli bezúročnú pôžičku, nemôže sa žalovaná ako dlžník porušením povinnosti splácať pôžičku dostať do výhodnejšej pozície a nemôže sa nepriznaním úrokov za obdobie od splatnosti pôžičky zhoršiť ani postavenie žalobcu ako veriteľa počas omeškania dlžníka so splnením dlhu. Taktiež závery vyplývajúce z rozsudkov Súdneho dvora, predložených žalobcom, sa netýkajú bezúročných pôžičiek. V konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 9Co/151/2022 odvolací súd vzhľadom na omeškanie žalovanej s vrátením pôžičky skúmal aj v akej výške a za aké obdobie má žalobca nárok na úroky z omeškania a zistil, že v tomto konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 8C/43/2002 bol žalobcovi priznaný nárok na úrok z omeškania v sume 911,91 eur za obdobie od 20.02.2017 do 15.11.2017 a žalovaná mala žalobcovi uhradiť za poskytnutú pôžičku celkovú sumu 14 911,91 eur. Vzhľadom na to dospel k záveru, že žalovaná pôžičku už niekoľko násobne preplatila a už ňou uhradená suma je v hrubom rozpore s dobrými mravmi a nie je možné priznávať úroky z omeškania za ďalšie časové obdobie.

9. Keďže rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/151/2020- 344 zo dňa 30. marca 2023 bola právoplatne vyriešená otázka, či má žalobca nárok na zaplatenie nesplatených úrokov z poskytnutej pôžičky, ako istiny zvýšenej o civilné plody peňazí, z ktorej sa v tomto konaní domáha zaplatenia úrokov z omeškania, odvolací súd vychádzal z jej skoršieho posúdenia v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2012 sp. zn. 1 Cdo 44/2010, publikovaného v Zbierke stanovísk

Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ročník 2013, pod č. 40, podľa ktorého pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením. Vzhľadom na to, že žalobcovi nevznikol nárok na základe zmluvy o pôžičke na zaplatenie istiny zvýšenej o úroky ako civilné plody peňazí, nevznikol ani žalovanej dlh v tejto výške voči žalobcovi ako veriteľovi, so splnením, ktorého by bola v omeškaní a teda nevznikol žalobcovi nárok na zaplatenie úrokov z omeškania.

10. Žalobca ďalej namietal, že súd prvej inštancie neuviedol predbežné právne posúdenie veci ohľadom toho, že dojednanie o úrokoch v zmluve o pôžičke vykladá ako neplatné dojednanie o úrokoch z omeškania v rozpore s § 517 ods. 2 občianskeho zákonníka a súd prvej inštancie vydal prekvapivý rozsudok odôvodnený práve argumentom, na ktorý žalobca nemal možnosť reagovať. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobca mal možnosť reagovať na argumentáciu súdu prvej inštancie uvedenú v odôvodnení napadnutého rozsudku v podanom odvolaní a preto namietaným postupom súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu procesných práv žalobcu v takej intenzite, ktorá by mala za následok porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces.

11. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

12. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovaná, ktorá mala úspech v odvolacom konaní, nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).